ÑÏÈÑÀÍÈÅ ÍÀ ÁÚËÃÀÐÑÊÎÒÎ ÃÅÎËÎÃÈ×ÅÑÊÎ ÄÐÓÆÅÑÒÂÎ, ãîä. 65, êí. 1-3, 2004, ñ. 205-210
REVIEW OF THE BULGARIAN GEOLOGICAL SOCIETY, vol. 65, part 1-3, 2004, p. 205-210

Áúëãàðñêàòà ãåîëîãèÿ è áúëãàðñêèòå ãåîëîçè â ÷óæáèíà
Ðåçþìåòà íà ñòàòèè â ÷óæäåñòðàííè èçäàíèÿ, èçëåçëè ïðåç 2003 ã.

Bojadgieva, K., H. Hristov, V. Hristov, A. Benderev, V. Toshev, K. Barokov. 2003. Review of geothermal energy use in Bulgaria. – In: Bujakowski, W. (Ed.). *Cleaner energy systems through utilization of renewable geothermal energy resources.* Cracow, 17-27.
Áîÿäæèåâà, Ê., Õð. Õðèñòîâ, Â. Õðèñòîâ, Â. Òîøåâ, Ê. Áàðîêîâ*. 2003. Ïðåãëåä íà ãåîòåðìàëíèòå åíåðãèéíè ðåñóðñè.*

Íàïðàâåí å àíàëèç íà ñúâðåìåííîòî ñúñòîÿíèå íà èçïîëçâàíåòî íà òåðìàëíèòå âîäè è ãåîòåðìàëíàòà åíåðãèÿ â Áúëãàðèÿ. Ïîñî÷åíè ñà îñíîâíèòå ìåñòíè åíåðãèéíè èçòî÷íèöè è ìÿñòîòî íà âúçîáíîâÿåìèòå èçòî÷íèöè â åíåðãèéíèÿ áàëàíñ íà ñòðàíàòà. Ñèñòåìàòèçèðàíà å îñíîâíàòà èíôîðìàöèÿ çà õèäðîòåðìàëíèÿ ðåñóðñ íà Áúëãàðèÿ – èçòî÷íèöèòå è òåõíèòå îñíîâíè õàðàêòåðèñòèêè: òåìïåðàòóðà, äåáèò, õèìè÷åí ñúñòàâ, òîïëèíåí ïîòåíöèàë, ñïåñòåíîòî ãîðèâî (â TOE) îò èçïîëçâàíåòî íà ãåîòåðìàëíàòà åíåðãèÿ.

Ðàçãëåäàíè ñà âèäîâåòå ïðèëîæåíèÿ íà òåðìàëíèòå âîäè è ãåîòåðìàëíàòà åíåðãèÿ – áàëíåîëîãèÿ, îòîïëåíèå íà ñãðàäè è îðàíæåðèè, àêâàêóëòóðè (ìèêðîâîäîðàñëè), îòêðèòè è çàêðèòè ïëóâíè áàñåéíè, áóòèëèðàíå íà ìèíåðàëíà âîäà, ãåîòåðìàëíè òåðìîïîìïè. Âêëþ÷åíà å òàáëèöà ñ îñíîâíèòå ãåîòåðìàëíè îòîïëèòåëíè ñèñòåìè, ïîñòðîåíè â Áúëãàðèÿ ñëåä 1980.

Â ñòàòèÿòà å ïðåäñòàâåíà è èíôîðìàöèÿ çà äåéñòâàùîòî çàêîíîäàòåëñòâî è äúðæàâíàòà ïîëèòèêà çà èçïîëçâàíå íà òåðìàëíèòå âîäè.

Burchfiel, B. C., R. Nakov, Tz. Tzankov. 2003. Evidences from Mesta half graben, SW Bulgaria for the late Eocene beginning of Aegean Extension in the Central Balkan Peninsula. – *Tectonophysics*, *375*, Sp. Vol. Orogenic belts, Regional and Global Tectonics, 61-76.
Áúð÷ôèéë, Á. Ê., Ð. Íàêîâ, Ö. Öàíêîâ. 2003. Ôàêòè îò Ìåñòåíñêèÿ åäíîñòðàíåí ãðàáåí (ÞÇ Áúëãàðèÿ), äîêàçâàùè êúñíîåîöåíñêîòî íà÷àëî íà Åãåéñêàòà åêñòåíçèÿ â Öåíòðàëíàòà ÷àñò íà Áàëêàíñêèÿ ïîëóîñòðîâ.

Íàêëîíåíèÿò íà ÈÑÈ Ìåñòåíñêè åäíîñòðàíåí ãðàáåí âìåñòâà 3–4 km äåáåë ïðèàáîíñêî (êúñíîåîöåíñêè) – îëèãîöåíñêè ðàçðåç, ñúñòîÿù ñå îò ñåäèìåíòíè è âóëêàíñêè ñêàëè, ïîêðèâàùè íåñúãëàñíî ìåòàìîðôíàòà ïîäëîæêà ïî ïðîòåæåíèå íà çàïàäíàòà ñòðàíà íà ãðàáåíà. Íàêëîíúò íà ïëàñòîâåòå â îñíîâàòà íà ðàçðåçà å 50–60° íà èçòîê. Íàãîðå â ðàçðåçà íàêëîíúò ïîñòåïåííî íàìàëÿâà, èíäèêèðàéêè ñèíñåäèìåíòàöèîííà ðîòàöèÿ. Þæíàòà ÷àñò íà ãðàáåíà ñúäúðæà íàëîæåíè âóëêàíñêè êàëäåðíè êîìïëåêñè, îáðàçóâàíè ïî âðåìå íà îòëàãàíåòî íà ñðåäíàòà ÷àñò íà ñåäèìåíòíèÿ ðàçðåç. Òåçè òåëà ïîêàçâàò ïðèáëèçèòåëíî ïîëîâèíàòà îò ðîòàöèÿòà íà ñåäèìåíòíèÿ ðàçðåç. Îò èçòîê åäíîñòðàííèÿò ãðàáåí ñå îãðàíè÷àâà îò ðàçëîì, êîéòî ñòàâà ïî-ñòðúìåí â ïîñîêà îò ïî-äúëáîêî ðàçêðèòèòå ñòðóêòóðíè íèâà â þæíàòà ÷àñò (íàêëîí 8–18° íà çàïàä) êúì ïî-ïëèòêî ðàçêðèòèòå ñòðóêòóðíè íèâà â ñåâåðíàòà ÷àñò (íàêëîí îêîëî 70°). Òåçè äàííè, çàåäíî ñúñ ñèíñåäèìåíòàöèîííàòà ðîòàöèÿ íà ïàëåîãåíñêèÿ ðàçðåç ïîêàçâà, ÷å Ìåñòåíñêèÿò åäíîñòðàíåí ãðàáåí ñå ïîäñòèëà îò åäèí ëèñòðè÷åí ðàçëîì íà îòäåëÿíå (detachment) – Ìåñòåíñêè ðàçëîì íà îòäåëÿíå (Mesta detachment). Ñóáõîðèçîíòàëíèòå ñðåäíîìèîöåíñêè ñêàëè, êîèòî ïîêðèâàò ñ íåñúãëàñèå íàêëîíåííèòå ïàëåîãåíñêè ñêàëè îãðàíè÷àâàò ãîðíàòà âúçðàñòîâà ãðàíèöà íà åêñòåíçèÿòà. Çàïàäíî è ñåâåðîçàïàäíî îò Ìåñòåíñêèÿ åäíîñòðàíåí ãðàáåí ñúùåñòâóâàò íÿêîëêî ïîäîáíè ïàëåîãåíñêè åäíîñòðàííè ãðàáåíè ñúñ ÑÑÇ ïîñîêà, íàêëîíåíè êúì ÑÈ. Çà òÿõ íèå äîïóñêàìå, ÷å ñà ÷àñò îò åäíà âàæíà åêñòåíçèîííà çîíà, ðàçïîëîæåíà íà òåðèòîðèÿòà íà ÞÇ Áúëãàðèÿ è Èçòî÷íà Ìàêåäîíèÿ (áèâøàòà þãîñëàâñêà ðåïóáëèêà Ìàêåäîíèÿ). Òÿ ëåæè âúðõó åäèí èëè íÿêîëêî íàêëîíåíè íà çàïàä ðàçëîìè íà îòäåëÿíå è äàòèðà íà÷àëîòî íà Åãåéñêàòà åêñòåíçèÿ â þæíàòà ÷àñò íà Áàëêàíñêàòà îáëàñò ïîíå êàòî ïðèàáîíñêî. Ìåñòåíñêèÿò ðàçëîì íà îòäåëÿíå å êîñ ñïðÿìî ïîñîêàòà íà ñúâðåìåííàòà ìó ïàëåîãåíñêà ìàãìàòè÷íà äúãà â Þæíèòå Áàëêàíè è ïðîèçõîäúò ìó å âåðîÿòíî ñâúðçàí ñ ãðàâèòàöèîííî ïðåäèçâèêàíî âìúêâàíå íà óäåáåëåíà ãîðåùà êîðà â äúãàòà è èçïðàâÿíå íà Õåëåíèäíèÿ æëåá (trench roll back).

Carrigan, C. W, S. B. Mukasa, I. Haydoutov, K. Kolcheva. 2003. Ion microprobe U-Pb zircon ages of pre-Alpine rocks in the Balkan, Sredna Gora, and Rhodope terranes of Bulgaria: Constraints on Neoproterozoic and Variscan tectonic evolution. – *Journal of the Czech Geological Society*, *48*, 1-2, 32-33.
Êàðèãàí, ×. Ó., Ñ. Á. Ìóêàñà, È. Õàéäóòîâ, Ê. Êîë÷åâà. 2003. U-Pb öèðêîíîâè âúçðàñòè íà äîàëïèéñêè ñêàëè îò Áàëêàíñêèÿ, Ñðåäíîãîðñêèÿ è Ðîäîïñêèÿ òåðåí â Áúëãàðèÿ: äàííè çà íåîïðîòåðîçîéñêàòà è õåðöèíñêàòà òåêòîíñêà åâîëþöèÿ.

Ãåîëîæêàòà åâîëþöèÿ íà ðàçëè÷íèòå òåðåíè, ðàçêðèâàùè ñå íà òåðèòîðèÿòà íà Áúëãàðèÿ, íå å äîáðå èçÿñíåíà ïðåäèìíî ïîðàäè ëèïñàòà íà äîñòîâåðíè âúçðàñòîâè îïðåäåëåíèÿ. Òóê ñå ñúîáùàâàò ðåçóëòàòèòå îò èçñëåäâàíèÿòà âúðõó âúçðàñòòà íà íÿêîè ñêàëè îò óïîìåíàòèòå òåðåíè.

Â ñòðîåæà íà Áàëêàíñêèÿ òåðåí ñúùåñòâåíà ðîëÿ èãðàå êàìáðèéñêàòà ñåäèìåíòíî-âóëêàíîãåííà îñòðîâíîäúãîâà àñîöèàöèÿ. Îò òàçè àñîöèàöèÿ áÿõà äàòèðàíè Ïèëàòîâñêîòî ãàáðî, Ñòàêåâñêèÿò è Êëèñóðñêèÿò ãðàíèòè. Öèðêîíèòå îò Ïèëàòîâñêîòî ãàáðî îòðàçÿâàò âðåìåòî íà êðèñòàëèçèðàíåòî ìó (493,0±6,6 Ìà), êîåòî ïîòâúðæäàâà êàìáðèéñêî-äîëíî îðäîâèøêàòà âúçðàñò íà îñòðîâíàòà äúãà. Àíàëèçúò íà ìàãìàòè÷íèòå öèðêîíîâè çúðíà îò ãðàíèòèòå ïîêàçâà íàëè÷èåòî íà êàìáðèéñêè äî ïåðìñêè âúçðàñòè, äåìîíñòðèðàéêè çíà÷èòåëíè çàãóáè íà Pb. Ìàëêà ãðóïà îò àíàëèçè îòðàçÿâà âúçðàñò 527±18 Ìà, êîÿòî ìîæå áè ïðåäñòàâëÿâà äåéñòâèòåëíîòî âðåìå íà ôîðìèðàíå íà òåçè ãðàíèòè. Ñâ. Íèêîëñêèÿ ïëóòîí, ïðåäñòàâèòåë íà õåðöèíñêèòå ïîñòêîëèçèîííè ïëóòîíè, âíåäðåíè â Áàëêàíñêèÿ òåðåí, ñå õàðàêòåðèçèðà ñ âúçðàñò 313,8±3,5 Ìà.

Õåðöèíñêèòå ãðàíèòè îò Ñðåäíîãîðñêèÿ òåðåí, âúç îñíîâà íà òåõíèÿ ñúñòàâ è âçàèìîîòíîøåíèÿ, ñà ïîäåëåíè â òðè èìïóëñà. Ïðåäèøíèòå èçñëåäâàíèÿ íà âúçðàñòòà èì ñ Rb-Sr ìåòîä äîêàçàõà òÿõíàòà õåðöèíñêà âúçðàñò, êàòî ñúùåâðåìåííî èíäèêèðàõà íàëè÷èåòî íà ãîëÿì âúçðàñòîâ èíòåðâàë ïðè ôîðìèðàíåòî íà òðèòå èìïóëñà – ïîâå÷å îò 100 Ìà. Íîâèòå U-Pb öèðêîíîâè âúçðàñòè ñî÷àò, ÷å ïîâå÷åòî îò ïëóòîíèòå âåðîÿòíî ñà ôîðìèðàíè â ìíîãî ïî-êúñ èíòåðâàë. Ñìèëîâåíñêèÿò ãðàíèò, ïðåäñòàâèòåë íà íàé-ñòàðèÿ èìïóëñ, å ñ âúçðàñò 307,7±4,5 Ìà (Rb-Sr âúçðàñò 342±27 Ìà). Âúçðàñòòà íà Ñòðåë÷àíñêèÿ ïëóòîí îò òðåòàòà, íàé-ìëàäà, ôàçà å 285,5±5,2 Ìà (Rb-Sr îïðåäåëåíèå 238±37 Ìà).

Ðîäîïñêèÿò òåðåí îò äúëãî âðåìå å îáåêò íà ïðîòèâîðå÷èâè ìíåíèÿ è ñòàíîâèùà. Â ñúùîòî âðåìå âúçðàñòòà íà ïðîòîëèòèòå â íåãî ñà äî ãîëÿìà ñòåïåí íåèçâåñòíè èëè íåñèãóðíî îïðåäåëÿíè (ñ èçêëþ÷åíèå íà õåðöèíñêèòå ìåòàãðàíèòè), òúé-êàòî ïîâå÷åòî îò ïðèëàãàíèòå òåõíèêè èçïîëçâàò ñèñòåìè, ëåñíî ïîâëèÿâàíè îò ìåòàìîðôíèòå ïðîöåñè (Rb-Sr, ^{40}Ar/^{39}Ar). Íîâèòå U-Pb öèðêîíîâè èçñëåäâàíèÿ ñî÷àò, ÷å Áóáèíñêîòî ãàáðî îò ïúñòðèòå ñâèòè â Èçòî÷íèòå Ðîäîïè å ôîðìèðàíî ïðåäè 573±5 Ìà. Äàííèòå çà ãàáðîòî, ðàçïîëîæåíî þæíî îò ñ. Êóêëåí, íå ñà äåôèíèòèâíè, íî ñúùî ïîêàçâàò âúçðàñò, ïî-ñòàðà îò 500 Ìà. Öèðêîíèòå îò äâåòå ãàáðà ñå õàðàêòåðèçèðàò ñ íàëè÷èå íà îáâèâêè, èíòåðïðåòèðàíè êàòî ìåòàìîðôíè, çà êîèòî å îïðåäåëåíà õåðöèíñêà âúçðàñò – 300–350 Ìà. Òîâà ñà ïúðâèòå íåîïðîòåðîçîéñêè ïðîòîëèòíè è õåðöèíñêè ìåòàìîðôíè âúçðàñòè, ñúîáùàâàíè çà Ðîäîïèòå. Ïðîòîëèòúò íà ìåòàãðàíèòèòå îò Áåëîðå÷êàòà àíòèôîðìà ñúùî ñå õàðàêòåðèçèðà ñ õåðöèíñêà âúçðàñò – 301±4 Ìà, êàòî ñúäúðæà è óíàñëåäåíè öèðêîíîâè ÿäðà ñ âúçðàñòè îò ~660 è ~2500 Ìà. Íåçàâèñèìî îò ðàçëè÷íèòå èíòåðïðåòàöèè, ïðàâåíè íàïîñëåäúê çà òîçè òåðåí (íàïð. êàòî ïðîäóêò íà êðåäíà ñóáäóêöèÿ), ëèïñàòà íà äîáðå äîêàçàíè ìåòàìîðôíè è ïðîòîëèòîâè âúçðàñòè íàëàãà âíèìàòåëåí ïîäõîä ïðè òåêòîíñêèòå ðåêîíñòðóêöèè. Íàøèòå ïðåäâàðèòåëíè äàííè äåìîíñòðèðàò çíà÷èòåëíî äîàëïèéñêî òåêòîíñêî ðàçâèòèå â Ðîäîïñêèÿ òåðåí.

Cleal, Ch. J., T. Kh. Dimitrova, E. L. Zodrow. 2003. Macrofloral and palynological criteria for recognising the Westphalian-Stephanian boundary. – *Newsl. Stratigr., 39* (2/3), 181-208.
Êëåàë, Ê. ×., Ò. Õ. Äèìèòðîâà, Å. Ë. Çîäðîó. 2003. Ìàêðîôëîðèñòè÷íè è ïàëèíîëîãè÷íè êðèòåðèè çà îïðåäåëÿíå íà âåñòôàë-ñòåôàíñêàòà ãðàíèöà.

Êàíòàáðèéñêèÿò åòàæ å äåôèíèðàí â Ïàëåíñèÿ, ñåâåðíà Èñïàíèÿ, êúäåòî å åäèíñòâåíîòî èçâåñòíî ìÿñòî, ñúäúðæàùî ïî ñúùåñòâî íåïðåêúñíàòè ñòðàòèãðàôñêè íàõîäêè îò ãîðíèÿ âåñòôàë D äî áàðóåëà („ñòåôàí À“). Îñíîâàòà íà êàíòàáðèéñêèÿ åòàæ å ðàçïîëîæåíà â îñíîâàòà íà ñòðàòîòèïà íà Villaneuva Marine Formation, êîÿòî ëåæè íåïîñðåäñòâåíî ïîä ñòðàòèãðàôñêè íàé-äîëíèòå íåìîðñêè ïëàñòîâå, ñúäúðæàùè ìàêðîôëîðèñòè÷íàòà çîíà *Odontopteris cantabrica*. Îñíîâàòà íà çîíà *O. cantabrica* å åäèí äåéñòâèòåëåí óêàçàòåë çà îñíîâàòà íà êàíòàáðèéñêèÿ åòàæ â íåìîðñêèÿ ôàöèåñ. Â ñòðàòîòèïà íà êàíòàáðèéñêèÿ åòàæ òîçè áèîõîðèçîíò ñå ìàðêèðà ãëàâíî îò ïúðâèòå íàõîäêè íà *Alethopteris bohemica*. Â äðóãè îáëàñòè îáà÷å *A. bohemica* íå ñå ñðåùà â ñúñòàâà íà ðàííîñòåôàíñêàòà ìàêðîôëîðà. Çàòîâà ñå èçïîëçâàò è äðóãè áèîñòðàòèãðàôñêè êðèòåðèè, ãëàâíî óâåëè÷àâàíå íà êîëè÷åñòâîòî íà *Alethopteris pseudograndinioides* var. *subzeilleri* è íàìàëÿâàíå íà êîëè÷åñòâîòî (ïîíÿêîãà èç÷åçâàíå) íà *Mariopteris nervosa* è *A. pseudograndinioides* var. *pseudograndinioides*. Òÿñíîòî ïðîñòðàíñòâî íàä òîâà íèâî ñúäúðæà äðóã ïî-îò÷åòëèâ áèîõîðèçîíò (Áèîõîðèçîíò 3), êîéòî ìîæå äà áúäå èçïîëçâàí êàòî ðúêîâîäåù çà íàìèðàíå íà îñíîâàòà íà çîíà *O. cantabrica*. Òîé ñå äåôèíèðà ïî ñòðàòèãðàôñêè íàé-äîëíèòå íàõîäêè íà *Sphenophyllum oblongifolium*, *Odontopteris cantabrica*, *O. brardii* è *Lobatopteris lamuriana*, êàêòî è ñòðàòèãðàôñêè íàé-âèñîêèòå íèâà íà íàìèðàíå íà *Mariopteris nervosa*. Áèîõîðèçîíò 3 ïîêàçâà ñúùî ñúâïàäåíèå ñ ïúðâàòà ïîÿâà íà îòíîñèòåëíî ðåäêèÿ *Schopfites dimorphus*, ìàðêèðà óâåëè÷àâàíå â êîëè÷åñòâîòî íà *Thymospora pseudothiessenii* è ïî-ñëàáîòî óâåëè÷àâàíå íà êîëè÷åñòâîòî íà *Cadiospora magna*. Òîçè ïàëèíîëîæêè áèîõîðèçîíò å åêâèâàëåíòåí íà îñíîâàòà íà çîíèòå – çîíà CP íà Peppers â Èëèíîéñ è íà çîíà XII íà Smith â þæíà Áðèòàíèÿ. Èçïîëçâàíåòî íà òåçè áèîñòðàòèãðàôñêè êðèòåðèè ïðàâè âúçìîæíî äà ñå èäåíòèôèöèðà îñíîâàòà íà êàíòàáðèéñêèÿ åòàæ â Ñèäíåéñêèÿ âúãëèùåí áàñåéí (Íîâà Ñêîòèÿ), Þæåí Óåëñ è Öåíòðàëíà Áîõåìèÿ.

Dimitrov, I. D. 2003. Simple procedure for quantification of the gravitational stress field in fractured hard rock massifs. – *Engineering Geology*, 69, 397-401.
Äèìèòðîâ, È. Ä. 2003. Îïðîñòåíà ïðîöåäóðà çà êîëè÷åñòâåíà îöåíêà íà ãðàâèòàöèîííîòî ñòðåñîâî ïîëå â íàïóêàíè ñêàëíè ìàñèâè.

Ìíîãî ñòðàíè àíàëèçèðàò âúçìîæíîñòèòå çà ïîñòðîÿâàíå íà äúëáîêè õðàíèëèùà çà âèñîêî ðàäèîàêòèâíè îòïàäúöè, êàêòî è íà äðóãè äúëãîæèâóùè ñúîðúæåíèÿ â òâúðäè è åëàñòè÷íè ñêàëè. Â òàêèâà ñêàëè ÿêîñòíèòå ñâîéñòâà ñå îïðåäåëÿò îò ïîâúðõíèíè íà ñëàáîñò, êîèòî êàíàëèçèðàò ñðÿçâàùè óñèëèÿ. Íàé-õàðàêòåðíè ïîâúðõíèíè íà ñëàáîñò ñà: ïóêíàòèíè, ðàçëîìè, ïîëóïëàñòè÷íè èëè ïëàñòè÷íè çîíè íà ñðÿçâàíå, ìàãìàòè÷íè èëè ìåòàìîðôíè ôîëèàöèè, ïîâúðõíîñòè íà ëèòîëîæêè êîíòðàñò. Íàïðåãíàòîòî ñúñòîÿíèå íà ìàñèâà ïðè ðàçðóøàâàíå çàâèñè íàé-âå÷å îò ãðàâèòàöèîííîòî ñòðåñîâî ïîëå. Â äîïúëíåíèå êúì ãðàâèòàöèÿòà äåéñòâàò îñòàòú÷íè ñòðåñîâè ïîëåòà íà åëàñòè÷íî ðàçòîâàðâàíå è òåêòîíñêè ñòðåñîâè ïîëåòà.

Â ïóáëèêàöèÿòà ñå ïðåäëàãà êîëè÷åñòâåíà ïðîöåäóðà çà îöåíêà íà ãðàâèòàöèîííîòî ñòðåñîâî ïîëå â åëàñòè÷åí ñêàëåí ìàñèâ, êàòî ñå èçïîëçâàò òåðåííè ãåîëîæêè äàííè. Èçïîëçâàéêè îðèåíòàöèÿòà è ñòàòèñòè÷åñêàòà òåæåñò íà ïîâúðõíîñòèòå íà ñëàáîñò, ñå îïðåäåëÿ ñêëîííîñòòà èì äà ñå ðåàêòèâèðàò. Ìåòîäúò å ïîäõîäÿù çà îöåíêà íà ñòàáèëíîñòòà íà ïîäçåìíè êîíñòðóêöèè ñ îïðåäåëåíà ïðîñòðàíñòâåíà îðèåíòàöèÿ è çà îïðåäåëÿíå íà âåëè÷èíèòå íà âåðîÿòíèòå ñðÿçâàùè íàïðåæåíèÿ â íà÷àëèÿ.

Dimitrov, I., S. R. McCutcheon, P. F. Williams. 2003. Progress report: structural investigations in the vicinity of the Rocky Brook-Millstream Fault, Gloucester and Restigouche counties, northern New Brunswick. – In: Carroll, B. M. W. (Ed.). *Current Research 2002. New Brunswick Department of Natural Resources. Minerals*, Policy and Planning Division, Mineral Resource Report 2003-4, 59-71.
Äèìèòðîâ, È., Ñ. Ð. Ìàêêúò÷úí, Ï. Ô. Óèëÿìñ. 2003. Ïðåäâàðèòåëåí îò÷åò çà ñòðóêòóðíî-ãåîëîæêèòå èçñëåäâàíèÿ â ðàéîíà íà ðàçëîìà Ðîêè Áðóê – Ìèëñòðèéì, îáëàñòè Ãëîñòúð è Ðåñòèãó÷å, Ñåâåðåí Íîâè Áðóíçóèê.

Ðàçëîìúò Ðîêè Áðóê-Ìèëñòðèéì å ñòðóêòóðà â ñåâåðíèòå Àïàëà÷è, êîÿòî ìîæå äà áúäå ïðîñëåäåíà îò èçòî÷íèÿ áðÿã íà ïîëóîñòðîâ Ãàñïå, Êâåáåê äî ãðàíèöàòà ìåæäó Íîâè Áðóíçóèê è ùàòà Ìåéí, ÑÀÙ. Ñåâåðîèçòî÷íàòà ÷àñò íà ñòðóêòóðàòà èìà èçòî÷íî íàïðàâëåíèå, à þãîçàïàäíàòà – ñåâåðîèçòî÷íî.

Ñòðóêòóðíî-ãåîëîæêè èçñëåäâàíèÿ áÿõà ïðîâåäåíè â ðàéîíà íà êàðèåðà Ñúðìàíè, ðàçïîëîæåíà áëèçî äî ðàçëîìíàòà çîíà. Óñòàíîâè ñå, ÷å äåáåëèíàòà íà ñâèòàòà Ëàéìñòîóí Ïîéíò, ðàçðàáîòâàíà â êàðèåðàòà, å óäåáåëåíà âñëåäñòâèå íà ìíîãîêðàòíî íàãúâàíå. Ãúíêèòå ñà ñâèòè, ïîòúâàùè íà ñåâåðîèçòîê è þãîçàïàä ñòðóêòóðè. Ëèíåéíîñò íà ïðåñè÷àíå íà êëèâàæà è ïëàñòîâèòå ïîâúðõíèíè, êàêòî è ìàëêè âòîðè÷íè ãúíêè ðàçêðèâàò ïîñîêàòà íà ïîòúâàíå íà ãîëåìèòå ãúíêè. Ãåîìåòðèÿòà íà ãîëåìèòå ãúíêè è ñâúðçàíèòå ñ òÿõ ïî-ìàëêè ñòðóêòóðè ïîêàçâàò, ÷å íàãúâàíåòî å â ðåçóëòàò íà íåêîàêñèàëíà äåôîðìàöèÿ, ñâúðçàíà ñ ðàçëîìíàòà çîíà.

Äâå ñèñòåìè îò ðàçëîìè óñëîæíÿâàò ñòðóêòóðàòà íà ðåãèîíà. Ïî-ñòàðàòà èìà ñåâåðîèçòî÷íà ïîñîêà è âêëþ÷âà çíà÷èòåëåí êîìïîíåíò íà ïîëóïëàñòè÷íà è ïëàñòè÷íà äåôîðìàöèÿ. Ïî-ìëàäàòà èìà ñåâåðîçàïàäíà ïîñîêà è âêëþ÷âà êðåõêè ðàçëîìè ñ îãðàíè÷åíà ïðîÿâà íà ïîëóïëàñòè÷íà äåôîðìàöèÿ. Ìíîãîáðîéíè ïëèòêîïîòúâàùè ïîâúðõíèíè íà ñðÿçâàíå áÿõà èíòåðïðåòèðàíè êàòî ïðîäóêòè íà âåðòèêàëíî áëîêîâî èçäèãàíå è åêñòåíçèÿ, ñâúðçàíè ñ ðàçñåäíàòà òåêòîíèêà. Ïðåç ïîñëåäíàòà ëåäíèêîâà åïîõà ïëèòêîïîòúâàùèòå ðàçñåäè ñà áèëè ðåàêòèâèðàíè êàòî íàâëèöà âñëåäñòâèå íà ñðÿçâàùèòå óñèëèÿ íà äâèæåùèòå ñå ëåäíèêîâè ìàñè.

Harkovska, A., Z. Pecskay, G. Eleftheriadis, G. Christofides. 2003. Timing of the magmatic activity in the Central and Western Rhodopes and “Serbo-Macedonian massif” (SW Bulgaria and N Greece) – radiometric data evidence. – *Mineralia Slovaca*, *1*, 35, 27-30.

Õàðêîâñêà, Àë., Ç. Ïå÷êàé, Ã Åëåôòåðèàäèñ, Ã Êðèñòîôèäåñ. 2003. Ðàäèîìåòðè÷íè äàííè çà âúçðàñòîâèÿ èíòåðâàë íà òåðöèåðíàòà ìàãìàòè÷íà àêòèâíîñò â Öåíòðàëíèòå“ è Çàïàäíèòå Ðîäîïè è „Ñðúáñêî-Ìàêåäîíñêèÿ ìàñèâ“ (ÞÇ Áúëãàðèÿ è Ñ. Ãúðöèÿ) – ðàäèîìåòðè÷íè äàííè.

Îáîáùåíè ñà íàëè÷íèòå è íîâîïîëó÷åíè ðàäèîìåòðè÷íè âúçðàñòè íà òåðöèåðíèòå (ïàëåîãåíñêè è íåîãåíñêè) îðîãåííè ìàãìàòèòè íà òåðèòîðèÿòà íà ÞÇ Áúëãàðèÿ è â ïðèëåæàùèòå ÷àñòè íà Ñåâåðíà Ãúðöèÿ. Çà âóëêàíèòèòå ñå êîìåíòèðàò Ê-Ar äàòè, à çà ïëóòîíè÷íèòå òåëà – Rb-Sr è U-Pb äàòè, êàêòî è àíàëèçè ïî òðåêîâèÿ è ^{40}Ar-^{39}Ar ìåòîä. Íà áàçàòà íà òåçè äàííè ñà íàïðàâåíè ñëåäíèòå çàêëþ÷åíèÿ: 1. Ïàëåîãåíñêàòà ìàãìàòè÷íà àêòèâíîñò å çàïî÷íàëà âåðîÿòíî ïðåç áàðòîíà ñ âíåäðÿâàíåòî íà õèïîàáèñàëíè ïëóòîíè. Òÿ å ïðîäúëæèëà áåç ïðåêúñâàíå(?) ïðåç ïðèàáîíà è å äîñòèãíàëà ïàðîêñèçìà ïðåç ðóïåëñêî âðåìå (34–29 Ìà), êîãàòî ñå å îáðàçóâàëà ïî-ãîëÿìàòà ÷àñò îò òåðöèåðíèòå âóëêàíèòè â ðàéîíà. 2. Âúçðàñòòà íà ðåãèîíàëíèòå äàéêîâè ñíîïîâå è íà ëèíåéíèòå ìàãìàòî-òåêòîíñêè çîíè ñå ïðîåêòèðà ñúùî â ðóïåëñêèÿ âúçðàñòîâ èíòåðâàë. 3. Äîìèíèðàùàòà ÷àñò îò ðàäèîìåòðè÷íèòå âúçðàñòè íà âóëêàíèòèòå è òàçè íà Êñàíòèéñêèÿ ïëóòîí ñà â ñúãëàñèå ñ ãåîëîæêàòà ïîçèöèÿ íà äàòèðàíèòå òåëà è ñ ïàëåîíòîëîæêèòå äàòèðîâêè íà ñèíõðîííî îòëîæåíèòå (ðåñïåêòèâíî – íà âìåñòâàùèòå ñåäèìåíòè). 4. Ïðåäâèä òîâà, ÷å ïàëåîãåíñêè âúçðàñòè ñà ïîëó÷åíè çà ïëóòîíè÷íè òåëà, êîèòî ïî ãåîëîæêè (s.l.) äàííè ñà ñ÷èòàíè çà ìíîãî ïî-ñòàðè (êúñíîêðåäíè, ïàëåîçîéñêè èëè äàæå äîêàìáðèéñêè), å ïðåïîðú÷èòåëíî ïîäòâúðæäåíèåòî íà íîâîïîëó÷åíèòå âúçðàñòè ñ íÿêîëêî ðàçëè÷íè ðàäèîìåòðè÷íè ìåòîäà. 5. Ïðåäâàðèòåëíèòå K-Ar äàííè çà ñðåäíîñàðìàòñêà âúçðàñò (îêîëî 11 Ìà) íà âóëêàíñêîòî òÿëî Êîæóõ (ÑÈ îò ãð. Ïåòðè÷) ñà â ïúëíî ñúãëàñèå ñ ^{40}Ar-^{39}Ar âúçðàñò (12 Ìà) íà ñóáâóëêàíñêèòå òåëà è äàéêè îò ðàéîíà íà Íåîïåðèòñè (Ñ. Ãúðöèÿ). Òåçè äàòèðîâêè èíäèêèðàò íîâ åòàï îò ìàãìàòè÷íàòà àêòèâíîñò íà âúïðîñíèÿ ðåãèîí.

Kamenov, B. K., R. Nedialkov, Y. Yanev, S. Stoykov. 2003. Petrology of Late-Cretaceous ore-magmatic centers in the Central Srednogorie, Bulgaria. – In: *Society of Economic Geologists. Guidebook Series*, *36*, 27-46.

Êàìåíîâ, Á. K., Ð Íåäÿëêîâ, É. ßíåâ, Ñ. Ñòîéêîâ. 2003. Ïåòðîëîãèÿ íà êúñíîêðåäíèòå ðóäî-ìàãìàòè÷íè öåíòðîâå â Öåíòðàëíîòî Ñðåäíîãîðèå, Áúëãàðèÿ.

Â ðàéîíà íà Öåíòðàëíîòî Ñðåäíîãîðèå å ðàçâèò ðàçíîîáðàçåí êúñíîêðåäåí ìàãìàòèçúì â ïëóòîíè÷åí, âóëêàíñêè è ñóáâóëêàíñêè ôàöèåñ ñ îñíîâåí, ñðåäåí äî êèñåë ñúñòàâ. Âíèìàíèåòî íà òîâà ñðàâíèòåëíî èçñëåäâàíå å íàñî÷åíî êúì îáùèòå ÷åðòè â ìàãìåíàòà åâîëþöèÿ íà íÿêîëêî ðóäíî-ìàãìàòè÷íè öåíòðîâå (îò ñåâåð êúì þã): Åëàöèòå, ×åëîïå÷, Ìåäåò, Àñàðåë, Åëøèöà è Êàïèòàí Äèìèòðèåâî. Òåçè öåíòðîâå ïðèíàäëåæàò íà ïåòðîëîæêèÿ òðàíñåêò Åðîïîëå-Ïàíàãþðèùå-Ïàçàðäæèê, ðàçïîëîæåí íàïðå÷íî íà öåíòðàëíèÿ ñåãìåíò íà êúñíîêðåäíàòà îñòðîâîäúãîâà ñèñòåìà. Åëàøêèÿò öåíòúð å ñúñòàâåí îò ìíîæåñòâî äàéêè, ãðóïèðàíè â 2 ñòàäèÿ. „Ðóäíîñâúðçàíèÿò“ ñòàäèé âêëþ÷âà ðàçëè÷íè ñðåäíè äî êèñåëè äàéêè, à êúñíèÿò – ìàôè÷íè äàéêè. ×åëîïåøêèÿò âóëêàí å èçãðàäåí îò ïðîäóêòèòå íà 3 ôàçè: êóïîëîîáðàçíè âóëêàíñêè òåëà, ëàâîâè äî àãëîìåðàòîâè ïîòîöè è íåê îò ëàâîáðåê÷è. Ïëóòîíè÷íèòå ñêàëè íà Ìåäåòñêèÿ öåíòúð ñà ñà êâàðöìîíöîíèòè, ïîñëåäâàíè îò ãðàíîäèîðèòè è îò äàéêè ñúñ ñúùèÿ ñúñòàâ. Åâîëþöèÿòà íà Àñàðåëñêèÿ ñòðàòîâóëêàí ïðåäñòàâëÿâà ïîñëåäîâàòåëíîòî ôîðìèðàíå íà ïðåäèìíî ñðåäíè âóëêàíèòè è äàéêè. Åëøèøêèÿò è Êàïèòàí-Äèìèòðèåâñêèÿò ïëóòîí ïîêàçâàò ðàçëè÷íà ñòåïåí íà ñìåñâàíå (ìèêñèíã è ìèíãëèíã) íà êèñåëè è áàçè÷íè ìàãìè. Ñúùèòå ïðîöåñè ñà íàáëþäàâàíè è â íÿêîè îò äðóãèòå öåíòðîâå. Â òðàíñåêòà SiO_2 âàðèðà îò 40 äî 73 %; âñè÷êè ñêàëè ñà ìåòàëóìèíèåâè è îò I òèï. Îáùà õàðàêòåðèñòèêà íà îòäåëíèòå öåíòðîâå å åâîëþöèÿòà îò ñðåäíè (èëè êèñåëè) êúì áàçè÷íè ðàçíîâèäíîñòè, íî òîâà å óñëîæíåíî îò êðèñòàëèçàöèîííàòà äèôåðåíöèàöèÿ. Ñêàëèòå ñà âèñîêî-Ê êàëöèåâîàëêàëíè è ïî÷åñòî øîøîíèòîâ òèï, êàòî êàëöèåâîàëêàëíèòå ñà õàðàêòåðíè ñàìî çà ñðåäíàòà ÷àñò íà òðàíñåêòà. MORB-íîðìàëèçèðàíèòå ñïàéäåðãðàìè ñà òèïè÷íè çà ñóáäóêöèîííî-ñâúðçàíèòå îñòðîâîäúãîâè ìàãìè. Õîíäðèò-íîðìèðàíèòå êðèâè íà ðåäêîçåìíèòå åëåìåíòè (íàé-÷åñòî áåç Eu àíîìàëèÿ), ðàçøèðåíèòå MORB-íîðìèðàíè ñïàéäåðãðàìè è íÿêîè äðóãè ãåîõèìè÷íè õàðàêòåðèñòèêè ñà â ñúãëàñèå ñ õèïîòåçàòà çà ïðîèçõîä îò îáîãàòåí ìàíòèåí èçòî÷íèê â åäíà äåñòðóêòèâíà ïëî÷îâà ãðàíèöà.

Ñòåïåíòà íà òîïåíå íà ìàíòèéíèÿ ñóáñòðàò å îöåíåíà êàòî ìàëêà â äâàòà êðàÿ íà òðàíñåêòà è âèñîêà – â öåíòðàëíàòà ìó ÷àñò. Óñòàíîâåíè ñà äâå íèâà íà êðèñòàëèçàöèÿ, ðàçïîëîæåíè íà óìåðåíà äúëáî÷èíà.

Ìàãìàòè÷íàòà àêòèâíîñò çàïî÷âà â ñåâåðíèÿ êðàé íà òðàíñåêòà (Åëàöèòå) ïðåäè îêîëî 92,1 Ma ñ âíåäðÿâàíåòî íà ïúðâàòà ñåðèÿ îò äàéêè, ïðîäúëæàâà íà þã è çàâúðøâà â ñåâåðíàòà ïåðèôåðèÿ íà Ðîäîïèòå ïðåäè îêîëî 78 Ma ñ âíåäðÿâàíåòî íà Êàïèòàí-Äèìèòðèåâñêèÿ ïëóòîí. Òàêà îáùàòà ïðîäúëæèòåëíîñò íà ìàãìåíàòà àêòèâíîñò å îêîëî 14 Ma. Íà÷àëíîòî ^{87}Sr/^{86}Sr îòíîøåíèå å ~ 0,704-0,706, ãîâîðåùî çà ïðîèçõîä íà ìàãìèòå îò ìàíòèåí èçòî÷íèê, êîíòàìèíèðàí îò äîïúëíèòåëåí êîðîâ ìàòåðèàë. Òåìïîðàëíàòà ìèãðàöèÿ íà ìàãìàòèçìà îò ñåâåð êúì þã å îáÿñíåíà ñ èçïðàâÿíå íà ñóáäóêöèîííàòà çîíà (roll-back).

Kunov, A., A. Hauzeur, G. Trnka, Ts. Tsonev. 2003. The Bulgarian obsidian: myth or reality? The view of geologists and archaelogists. – In: Tsonev, Ts., E. Montagnari Kokelj (Eds.). *The Humanized Mineral World: Towards Social and Symbolic Evaluation of Prehistoric Technologies in South Eastern Europe*. Proceedings of the ESF workshop, Sofia – 3-6 September 2003, ERAUL, 103, 71-76.

Êóíîâ, À., À. Õàóçåð, Ã Òðúíêà, Ö. Öîíåâ. 2003. Îáñèäèàí â Áúëãàðèÿ: ìèò èëè äåéñòâèòåëíîñò? Ìíåíèåòî íà ãåîëîçè è àðõåîëîçè.

Èçâåñòíè ñà ìíîãî ìàëêî èçäåëèÿ îò îáñèäèàí îò ïðàèñòîðè÷åñêèòå ñåëèùà â Áúëãàðèÿ – â íàé-îáù ñìèñúë îò íåîëèòà äî áðîíçîâàòà åðà (åíåîëèò). Íàïðîòèâ, òàêèâà ïîäîáíè èçäåëèÿ ñà ìíîãîáðîéíè â îêîëíè ñòðàíè (Åâðîïåéñêà Òóðöèÿ, Ðóìúíèÿ, Ãúðöèÿ, Óíãàðèÿ). Òîâà å ïîâîä çà àâòîðèòå íà ñòàòèÿòà äà ñå îïèòàò äà èçÿñíÿò îòñúñòâèåòî íà èçäåëèÿ îò îáñèäèàí â áúëãàðñêèòå ñåëèùà. Âúâ âðúçêà ñ òîâà è çà ñáëèæàâàíå íà ðàçëè÷àâàùèòå ñå ìíåíèÿ íà àðõåîëîçè è ãåîëîçè ñà ïðîâåäåíè òåðåííè èçñëåäâàíèÿ â ïàëåîâóëêàíñêè ðàéîíè â þæíàòà è þãîèçòî÷íàòà ÷àñò íà Áúëãàðèÿ. Ñïîðåä ãåîëîçèòå â òåçè ðàéîíè ñúùåñòâóâàò îáñèäèàíîâè íîäóëè, ñâúðçàíè ñ áëàãîïðèÿòíè óñëîâèÿ çà îáðàçóâàíåòî íà îáñèäèàí è âóëêàíñêî ñòúêëî ïðè ïàëåîâóëêàíñêàòà äåéíîñò. Â ñòàòèÿòà ñà ïðåäñòàâåíè íàêðàòêî ãåîëîãèÿòà íà ïîñåòåíèòå ðàéîíè îêîëî ñåëàòà Ãàðâàíîâî è Òàòàðåâî (Õàñêîâñêî), êàðèåðàòà êðàé ñ. Áúëãàðîâî (Áóðãàñêî), íîñ Êþïðèÿ è êàðèåðàòà ïðè ãð. Ïðèìîðñêî, â áëèçîñò äî ôàðà íà áðåãà íà ×åðíî ìîðå ïðè ãð. Àõòîïîë. Ãåîëîæêàòà õàðàêòåðèñòèêà å ïðèäðóæåíà ñúñ ñúîòâåòíè ñõåìè, êàðòè, îïèñàíèÿ è ñíèìêè íà îáñèäèàí. Îòáåëÿçàíè ñà ñúùî òàêà è äðóãè äàííè çà ÷åðíè ïåðëèòè è îáñèäèàíè â Áúëãàðèÿ (Áîí÷åâ, 1908; Ãîðàíîâ, 1960; Ãîðàíîâ è äð., 1960; ßíåâ, 1989; Yanev et al., 1997). Îò äðóãà ãëåäíà òî÷êà îòíîñíî Èçòî÷íà Áúëãàðèÿ àâòîðèòå âñå ïàê èìàò ïðåäâèä íàëè÷íîñòòà íà ïîòåíöèàëíè ðàçêðèòèÿ îò âðåìåòî íà íåîëèòà âúðõó øèðîêà ïëîù îò ×åðíî ìîðå, ÷èåòî íèâî å áèëî 10–12 m ïî-íèñêî, îòêîëêîòî äíåñ. Ãåîãðàôñêîòî ïîëîæåíèå íà Áúëãàðèÿ ìåæäó îáñèäèàíîâèòå ðàçêðèòèÿ íà Èçòî÷íà Åâðîïà è Áëèçêèÿ Èçòîê å òî÷íî â öåíòúðà íà êðúãà íà ðàçïðîñòðàíåíèå íà èçäåëèÿòà îò îáñèäèàí. Ìàëêî îáñèäèàíîâè èçäåëèÿ îáà÷å ñà îòêðèòè â áúëãàðñêèòå ïðàèñòîðè÷åñêè ñåëèùà. Íàé-äîáðå ñà ïîçíà-

òè íàì åðåíèòà îñòðèåòà â ãðîá âúâ Àäðíà. Îò äóõàà ñòðàíà, èçäåñòîî å ðàçïðîñòðàíåíèòî íà ðàçëè÷íè âèäîâå îò ïðåñòèæíè èçäåëåíè, à è ìåíîî îñòðèåòà è ñå÷èâà, íàïðàâåíè îò êðåì úê ñ âèñîêî êà÷åñòâî îò ñâåðîèçòî÷íà Áúëãàðèÿ.

Marinova, I., A. Tzvetkov, O. Malinov, I. Kalinova. 2003. Geology and gold mineralizations of Lensko and Bely Dol occurrences, Eastern Rhodopes, SE Bulgaria. – In: *Proceedings Book "Universitaria Ropet 2003"*, 16-18 Oct. 2003, Petrosani, Romania, 33-38.

Ìàðèíîâà, È., À. Öâåòêîâ, Î. Ìàëèíîâ, È. Êàëèíîâà. 2003. Ãåîëîæêè ñòðîåæ íà çèàòíèòå ðóäîïðîÿâåâíèÿ Ëåíñêî è Áåëè äîë, Èçòî÷íè Ðîäîïè.

Ïðåäñòàâåíè ñà ðåçóëòàòè îò åäðî ìàùàáíî äåïëîæêî êàðòèðàíå, ãåîõèçè÷íè, ëèòîõîìè÷íè è ìèíåðàëíèòå èçñëåäâàíèÿ âúðõó ñòðåæà è ìåòàëîãåíèòå îñíîâåíîñòè íà ó÷àñòúêà ìææó ñåëàòà Ëåíñêî è Áåëè äîë, Èâàéêîâäðàñêî. Ðàéîíúò ïîïàäà â íáõâàòà íà Áåëîðå÷êîòî ïîäóâàíå, Ïæåâåóíñêèÿ äèõòîí è êúñíîàëïèéñêîòî Áåëîðå÷êî ïîíèæåíèå, êúäåòî å ïðîÿâåí îëèãîöåíñêè âóëêàíèçúì. Ïîëó÷åíèòå äîêàçàòåëñòâà ñú ðåçóëòàòè äîâåð ñå ñúäåùàíåòî íà Ñ. Ñàðîâ è äð. (íåïóáëèêóâàíè äàííè), ÷å Ïæåâåóíñêèÿò íàâëàêî ïðåäñòàâåÿâà êúñíîàëïèéñêè ðàçëîì íà îòäåëÿíå.

Îòäåëåíè ñà òðè ìîðôîâåíåòè÷íè òèïà çëàòîí îðóäÿâàíå è ñà èçÿñíåíè òÿõíàòà ñòðóêòóðíà ïîçèòèÿ, ñúñòàâ è ðàçìåð â ïëàí è â äúëáî÷èíà. Îòíîñèòåëíî íáé-ñòàðàòà óñòàíîâåíà ìèíåðàëèçàöèÿ å ïðåäõîæäàëà îò ìåòàñîëôèäíè ðàçäåëåíèÿ äæàñïåðîëèåí îò äáçäîâè ïðîáè. Òå ñà ðàçâèòè ïîñëåíèíà íà íàïèàñòÿâàíåòî íà äðàçâîâè ïðîáè. Òå ñà ðàçâèòè ïîñëåíèíà íà îòäåëÿíå. Êúñîåå îò òîâà îðóäÿâàíå ñà óñòàíîâåíè â Áåëîðå÷êîòî ïîíèæåíèå.

Äðóãî îðóäÿâàíå, êîåòî å ñ ïðåäïîëàãàåìà èêîíîìè÷åñêà çíà÷èìîñò, îôîðìÿ ùîêâåðêîâî òÿëî â ðóäîïðîÿâëåíèå Ëåíñêî (êâàðö, ääóëàð, êàðáîíàòè, ïèðèò, àðñåíîïèðèò, ãàëåíèò, òàëêîïèðèò, çëàòî è ãèïñ) è ñå íàëàãà âúðõó ïîñëéíîòî äæàñïåðîëèåí îêâàðöÿâàíå. Òðåòèÿò (íàé-ìèàä?) òèï ìèíåðàëèçàöèÿ îôîðìÿ òúíêè êâàðöîâè æèëêè â ñòðúìíè ñëåäèðèàíîñêè ðàçñåäè ñ íèñêà çëàòíîñîñòñ ñ ïîñîêà ÈÑÈ â ðóäîïðîÿâëåíèå Ëåíñêî è È-Þ È â ðóäîïðîÿâëåíèå Áåëè äîë. Òåçè ðàçñäè ñå ðàçãëåæàòò êàòî íàòèòåòè÷íè ðàçëîìíè.

Mukasa, S. B., I. Haydoutov, C. W. Cvarrigan, K. Kolcheva. 2003. Thermobarometry and ^{40}Ar/^{39}Ar ages of eclogitic and gneissic rocks in the Sredna Gora and Rhodope terranes of Bulgaria. – *Journal of the Czech Geological Soc., 48*, 1-2, 94-95

Ìóêàñà, Ñ. Á., È. Õàéäóòîâ, ×. Ó Êàðèãàí, Ê. Êîé÷ââà. 2003. Òåðìîáàðîìåòðèÿ è ^{40}Ar/^{39}Ar âúçðàñòè íà åêëîãèòèòîâè è ãíàéñîâè ñêàëè îò Ñðåäíîãîðñêèÿ è Ðîäîïñêèÿ òåðåí â Áúëãàðèÿ.

Ôóíäàìåíòúò íà Þãîèçòî÷íà Åâðîïà ïðåäñòàâëÿâà êîëàæ îò áëîêîâå ñ êîíòèíåíòàëåí è îêåàíñêè ïðîèçõîä è ðàçëè÷íà ãåíåçèñêà èñòîðèÿ. Ñðåäíîãîðñêèÿò è Ðîäîïñêèÿò òåðåí ñà âàæíè ñâúðçâàùè çâåíà ìåæäó çàïàäíèòà è èçòî÷íèòà ÷àñòè íà òîçè ôóíäàìåíò.

Óñòàíîâåíè ñà äàííè çà Ð-Ò óñëîâèÿòà íà ôîðìèðàíå íà åêëîãèòèòå îò Èçòî÷íèòà Ðîäîïè è çà ïúðâè ïúò íà åêëîãèòèòå îò Èõòèìàíñêèÿ áëîê íà Ñðåäíîãîðñêèÿ òåðåí. Îñâåí òîâà ñà ïîðåäåëåíè êîñâåíè äàííè çà ÿäðî è ìåðèôåðèÿ. Çà åêëîãèòèòà îò Èõòèìàíñêèÿ áëîê 440°Ñ äî 520°Ñ, ñúíòåâòíî çà ÿäðî è ìåðèôåðèÿ. Çà åêëîãèòèòà îò Èõòèìàíñêèÿ áëîê ñðåäíèòà òåìïåðàòóðà ñà 630°Ñ.

Íàëÿãàíåòî å èç÷èñëåíî ïî ñúäúðæàíèåòî íà æàäåèòîâòòà ìîëôóëà â êèëîìîèðîññíà ïî ðåâêöèÿòà àëáèò=æàäèò+êâàðö. Òåçè èç÷èñëåíèÿ äàâàò çàíèæåíè íàëÿãàíèÿ, òúíè èàòî íÿäà â ðàâíîâåñèå ñ åêëîãèòèòîâàòà ïàðàãåíåçà. Ïîëó÷åíèòå ñòðîåíè ñòîèéíîñòè çà íàëÿãàíåòî çà åêëîãèòèòåòà îò Èçòî÷íèòà Ðîäîïè ñà 10 è 12 êâàðà, ñúíòâàòòíî çà ÿäðî è ïåðôåðèÿ. Çà åêëîãèòèòà îò Ñðåäíà íà ãîðà íàëÿãàíåòî å 14 êâàðà. Ðåòðîãðàäíèÿò ôîä íà ìåòàìîðôèçìà îò åêëîãèòèòîâ ïðåç àìôèáîëèòîâ äî çåëåíîøèñòåí ôàöèåñò å ìàðêèðàí îò ïîñëåäîâàòåëíîòî çàìåñòâàíå íà àñîöèàöèèòà ðãàíàòò-îìôàöèò, àìôèáîë-åíèäîò è êëèíîïèðîêñåíïèàãèîêëèàç-àìôèáîë (ïðè ñèìïëåòèòèòå). Âêëþ÷åíèÿòà îò áàðîìåçèò â ãðàíàòà äàâàò îñíîâàíèå äà ñå ïðåäïîëîæè, ÷å åêëîãèòèòåòà îò Èçòî÷íèòà Ðîäîïè ñà ôîðìèðàíè ïðè ñóääóêñêè íàëÿãàíèÿ.

Óñòàíîâåíèòå ^{40}Ar/^{39}Ar âúçðàñòè îò äâà îáðàçåöà îò Èçòî÷íèòà Ðîäîïè ñà àëïèéñêè: 42±2 Ìà çà àìôèáîëà îò àìôèáîëèòåòà è 39±1 Ìà çà ìóñêîâèòà îò ìàòàìåëèòèòà, âêëþ÷âàùè óëòðàìàôè÷íè è åêëîãèòèòîâè ëâùè è ïëàñòèíè ïðè ñ. Êàçàê. Òåçè âúçðàñòè èíäèêèðàò ðàíåí êàìåíåí áèîòèòîâè âúçðàñòè ñà 95,6 ±1,0 Ìà, à ïî àìôèáîëèòà òå ñà 247,3 ± 1,8 Ìà. Òîâà ïîêàçâà, ÷å àìôèáîëúò åâðîïòîí å íåïúêîí ïðóóðàâîíâññåí. Òúé êàòî ìåòàìîðôíèòå ñêàëè îò ôóíäàìåíòà íà Ñðåäíà îâðà ñà ïî-ñòàðè îò ìîíîâîíéíèòå íàìåòàìîðôîçèðàíè ðåðöèíñêè (~ 300 Ma) èíðóçèâè, îïðåäåëåíèòå âúçðàñòòè íà îõëàæäàíà (cooling ages) ïîêàçâàò èëè ïðîäúëæèòåëåíî ïðåñòîÿâàíà ïðè òåìïåðàòóðà ìåæäó òåçè íà „çàòâàðÿíå“ íà ñèþäèòà è àìôèáîëà, èëè ïî-êúñíî ïîäãðÿâàíà ïðåç êðåäàòà.

Èçíåñåíèòå äàííè ïîòâúðæàâàò ïðåäïîëîæåíèåòî, ÷å Ñðåäíîãîðñêèÿò è Ðîäîïñêèÿò òåðåí èìàò ðàçëè÷íà ìåòàìîðôíà èñòîðèÿ.

Tarkian, M., U. Hunken, M. Tokmakchieva, K. Bogdanov. 2003. Distribution of palladium, platinum, gold and fluid inclusions in the Elacite porphyry copper deposit, Bulgaria. – *Mineral. Deposits, 38*, 261-281.

Òàðêèàí, Ì., Ú Õóíêåí, Ì. Òîêìàê÷èââà, Ê. Áîãäàíîâ. 2003. Ðàçïðåäåëåíèå íà ïàëëàäèé, ïëàòèíà, çëàòî è ôëóèäíèå âêëþ÷åíèÿ â Åëàøêîòî ìåäíî-ïîðôèðíî íàõîäèùå, Áúëãàðèÿ.

Íàõîäèùå Åëàöèòà ñå íàì èðà â ÑÇ ÷àñò íà Ñðåäíîãîðñêàòà áóëêàíîâåíîñ-èíòðúçèâíà çîíà. Ìåäíàòà ìèíåðàëèçàöèÿ ïàðàãåíåòè ñ íâúðçíà ñ êâàðö-ì îñöîíèò-ì îñöî-äèîðèòîâè ïîðôèðèòè, êîèòî ïðîèçõîä è ñàìîòåñòîâè ïîðôèðèòè è ãàëåíèò ñêàëè. Â ñúñòàâà íà ìåäíîïîðôèðíîòî íàõîäèùå ñà ïççñëàâàíè ìàãíåòèò-áîðèò-ôàëêîïèðèòîâà è ôàëêîïèðèò-ïèðèòîâàòà ìèíåðàëíè ïàðàãåíåçè. Â òåõíèÿ ñúñòàâ ó÷àñòâàò õàìàòèò, ìîëèáäåíèò, ñôàëåðèò, ïèðîòèí, ìàðêàçèò, õàñòò, ëèíåòò, çèãåíâèò, êàðîëèò, òåíàíòèò, òåððàëàðèò, ëëàóñòàëëèò, çëàòî, åëåêòðóì, ìåðåíñêèòè, ìàé÷åíåðèò è äðóãè. Ñúáúðæàíèÿòà íà Ag ñà äî 222 ppm, íà Au – äî 74 ppm, è Pd+Pt – 1,1 ppm. Ïîòåíöèàëíèòå ðåçåðâè íà íàõîäèùàòî ñà 113 t Ag, 40 t Au è 3,5 t Pd+Pt.

Ôèçèêî-õè ìè÷íèòå ïàðàìåòðè íà õèäðîòåðìàëíàòà ñèñòåìà ñà: òåì ìåðàòóðà îò 100 äî 700 °Ñ è ñîëåíîñò îò 4 äî 64 % NaCl, êîèòî ñà îïðåäåëåíè ïðè èçñëåäâàíÿ íà ãàçîâî-òå÷íèòå âêëþ÷åíèÿ. Ìèíåðàëèçàöèÿòà ñå å ôîðìèðàëà â çåì íàòà êîðà íà äúëáî÷èíà îò 400 äî 1200 m ëèòîñòàòè÷íî è ðåñïîâêèâíî îò 880 äî 3000 m õèäðîñòàòè÷íî íàëÿãàíåòî îò 120 äî 300 bar. Ïîñòàãàòè÷íèòå õèäðîòåðìàëíè ôëóèäè èìàò ìîðôîëîãèÿ òåðìî ìåòàóðã îò 340 äî 700 °Ñ è ñîëåíîñò îò 28 äî 64 % NaCl. Ñìåñâàíåòî è ñ ìåòåîðíè âîäè âîäè äî ÷àñòè÷íà ðåäóêöèÿ íà òåìïåðàòóðàòà è ñîëåíîñòòà. Ïîëîæèòåòà êîðåëàöèÿ íà Au, Pd è Pt ïðåäïîëàãà òÿõíîòî òðàíñïîðòèðàíå çàåäíî â õèîðíè êîì ïèåñêè îò ðàçòâîðè ñ âèñîêà ñîëåíîñò. Ïîñòàãàòè÷íèòå õèäðîòåðìàëíè ðàçòâîðè â ïîðîôíà íà ñóäáóêöèÿ íà îêåàíñêàòà êîðà ïîä åóêëàçèòà è íà ôóçèòèòå

ïëóòîíè÷íèòå çîíè íà îñòðîâíè äúíàè. Â ðåçóëòàò íà òåì-ïîðàëíàòà êîíöåíòðàöèÿ íà Pd-Pt òåëóðèäè (ìåðåíñêèòò – ìàé÷åíåðèò). Íàðåä ñ Cu è Mo, ïîêàæòåëåíàòà êîíöåíòðàöèÿ íà Te, Bi è Se è ïîâèøåíèòå ñúäúðæàíèÿ íà Au, Ag, Pd+Pt ñà ïðåäïîñòàâêà çà êîìïëåêñíàòà âêñïèðîàòàòèÿ íà íàõîäèùàòî.

Tchoumatchenco, P. 2003. Jurassic tectonics and geosites frameworks of Bulgaria. – *Newsletter, 30,* ISJS, July 2003, 31-34 (on-line publication).
×óìà÷åíêî, Ï. 2003. Þðñêà òåêòîíèêà è ìðæàà îò ãåîîáåòè â Áúëãàðèÿ.

Èçëàãà ñå ñòàíîâèùàòî, ÷å ïðèëåïåíèòå ïðåç êúñíèÿ êàðáîíñêè ãåê Âîíäàíñêè òåðåíè (Ì èçééñêè, Áàëêàíñêè è Òðàêèéñêè ìàñèâ) ñà îáóñëîâåëè ïàëåîãåîãðàôñêè ïðåç þðñêèÿ ïåðèîä êàòî þðñêèòå òåêòîíñêè äàëíèöè ñà ïðåñòàâëÿâàëè ñàìî åðåôò íà åâîëþöèÿòà è ì. Ïðåç ñðåäíèÿ êàêîâñêè äåê êúì òÿò ñå å ïðèáàâåë è îáðàçóâàíèÿ â ðåçóëòàò íà äâèæåíèÿ ïî Òðàêèéñêàòà ñòóóðà Íèø-Ðîÿíñêèÿ îîðèàíîâ ðîãà. Â òåçè òåðåíè è ìàêòîíîí-ïàëåîãåîãðàôñêè åäèíèöè, êîèòî ïðåäñòàâëÿâàò ìðåæà îò äâîîâåêòè çà èçó÷ââíÿ íà þðñêîòî äâîëîæêî íàñëåäñòâîí íà Áúëãàðèÿ. Òå ïðåìèíàâàò â Èçòî÷íà Ñúðáèÿ è ìîâàò äà ïðåäñòàâëÿâàò òðàíñãðàíè÷íà ìðæà îò äâîòîíåêòè. Çà þðñêèòå ñèäëè òîâà ñà: Âèäèíñêè ïàëåîõîðñò, Âðà÷àíñêè, Ìèòàéëîâãðàäñêè è Áåëîòèíñêè ïàëåîãðàáåíîâ äâîíåêò (â Ì èçééñêèÿ òåðåí), Ìàòîðèäåí (Èçòî÷íîñòàðîïëàíèíñêè) è Èçäåðâìàòåêè ïàëåîãðàáåíîâ äâîíåêò (â Áèêêàíñêèÿ òåðåí), Óóíäæàíñêè äèàãîíàëåí áàñåéí (Ñòðàíæà ïëàíèíà), Ååòèê-Äðàãî ìàíñêè (Çàïàäíà Áúëãàðèÿ), Ñóáäóòèê-þðñêè Êðàèùèàåí äâîíåêò (â Òðàêèéñêè òåðåí) è Íèø-Ðîÿíñêè ôîðëàíîâî òðîâ.

Uchman, A., P. Tchoumatchenco. 2003. A mixed assemblage of deep-sea and shelf trace fossils from the Lower Cretaceous (Valanginian) Kamchia Formation in the Troyan region, central Fore-Balkan, Bulgaria. – *Annales Societatis Geologorum Poloniae, 73,* 27-34.
Óõìàí, À., Ï. ×óìà÷åíêî. 2003. Åäèí ñìåñåí àíñàìáúë îò äúëáîêîâîäíè è øåëôîâè ôîñèéíè ñëåäè îò äîêëîíêðåíàòà /âàèäíæèñêà/ Êàì÷èéñêà ñâèòà îò îêîëîíñòèòå íà äð. Òðîÿí, Öåíòðàëåí Ïðåäáàëêàí, Áúëãàðèÿ.

Áÿõà àíàèèçèðàíè ôîñèëíè ñëåäè îò ðàçêðèòèÿòà íà Êàì÷èéñêàòà ñâèòà. Íàìåðåíè ñà 13 èõíîâèäà (*Curvolithus simplex, Gyrochorte* isp., ?*Helminthoidichnites tenuis, Multina minima* /âòîðî íàìèðàíå/, *Palaeophycus tubularis, ?Palaeophycus* isp., *Phycodes bilix, Phycosiphon incertum, Planolites* cf. *reinecki, Spongeliomorpha ?chevronensis, Squamodictyon tectiforme, Thalassinoides suevicus, Zoophycos* isp.), ïðåäñòàâåëÿâàù è ðàçêëèí÷íè åòîëîãîè-åñêè, òîïîíîìè÷åñêè è ïðåçåðâàòèëÿíîíè òèïîâå, çàíàçåíè íà ðàçêëèí÷íè äúëáî÷èíè â ñåäèìåíòèòå. Èõíîôîñêëíèÿò àíñàìáúë ñúäúðæà ñìåñ îò ôîðìè, òèïè÷íè çà ôëèøêè (*Squamodictyon*) è øåëôîâè óòàéêè (*Curvolithus, Gyrochorte*). Åäîïÿòíî ñåäèìåíòèòå íà Êàì÷èéñêàòà ñâèòà ñà áëèè îòëîæåíè â ääèí îøîïåí èëè äúëáîê áàñåéí ñ ùîðìîâî îòëàãàíå íà ïåñú÷èëâè ïëàñòîâå ñðåä ìåðåäèíà ñåäèìåíòàòöèÿ. Âúçìîæåíî å ùîðìîâè òå÷åíèÿ äà ñà ïðåíàñÿëè èçòî÷íèòèòå íà ôîñèëíè ñëåäè â äúëáîêîòî ìîðå. Íå å èçêëþ÷åíî, îáà÷å èçòî÷íèòèòå íà ñëåäè îò *Gyrochorte* äà ñà ìèãðèðàëè â äúëáîêè ìîðåòà ñëåä þðñêèÿ ïåðèîä. Íáéïðîñòîòî îáÿñíåíåå å, ÷å êàì÷èéñêàòà èõíîôàóíà ïðåäñòàâëÿâà åäèí åêîëîãåè÷åñêè ïðåõîä ìåæäó ðåëôîâåò è ñêëîíîâè ñúíáùñòîâà.

Yanev, S. N. 2003. Stratigraphy, environment and palaeogeography of the Carboniferous in Bulgaria. – *Boll. Soc. Geol. It., Volume speciale, 2,* 193-202.
ßíââ, Ñ. Í. 2003. Ñòðàòèãðàôèÿ, îáñòàíîâêè è ïàëåîãåîãðàôèÿ íà êàðáîíà â Áúëãàðèÿ.

Â Áúëãàðèÿ ñà ïðåäñòàâåíè ðàçíîîáðàçíè ìîðñêè ìèñèñòèòåòè è êîíòèíåíòàëíè ìåñòîíàõîæäåíèÿ, êúäåòî ñå ïðèáàâåë è îáðàçóâàíèÿ â ðåçóëòàò íà äâèæåíèÿ ïî Òðàêèéñêàòà ñòóóðà Íèø-Ðîÿíñêèÿ îîðèàíîâ ðîãà. Â òåçè òåðåíè è ìàêòîíîí-ïàëåîãåîãðàôñêè åäèíèöè, êîèòî ïðåäñòàâëÿâàò ìðåæà îò äâîòîíåêòè çà èçó÷ââíÿ íà þðñêîòî äâîëîæêî íàñëåäñòâîí íà Áúëãàðèÿ. Òå ïðåìèíàâàò â Èçòî÷íà Ñúðáèÿ è ìîâàò äà ïðåäñòàâëÿâàò òðàíñãðàíè÷íà ìðæà îò äâîòîíåêòè.

Yanev, Y. 2003. Mantle source of the Paleogene collision-related magmas of the Eastern Rhodopes (Bulgaria) and Western Thrace (Greece): Characteristics of the mafic magmatic rocks. – *N. Jb. Miner. Abh., 178,* Stuttgart, 131-151.
ßíââ, É. 2003. Ìàíòèéíèÿò èçòî÷íèê íà ïàëåîãåíñêèòå êîëèçèîíííè ìàãìè íà Èçòî÷íèòå Ðîäîïè (Áúëãàðèÿ) è Çàïàäíà Òðàêèÿ (Ãúðöèÿ): ôàðàêòåðèñòèêà íà áàçè÷íèòå ìàãìåíè ñêàëè.

Â ñòàòèÿòà å ïðåäñòàâåí ãåíåòè÷åí ìîäåë íà Èçòî÷íîðîäîïñêèÿ ïàëåîãåíñêè êîëèçèîíåí ïàãìàòèçúì, âêëþ÷âàù ñëåäíèòå ñòàäèè: 1) ãîðíîêîðåäíà ñóáäóêöèÿ íà Òåòèñà ïîä Ðîäîïèòå è ìåòàñòîìàòèçàöèÿ íà ìàíòèÿòà íàä ñóáäóêöèòåòà íà ïàäàùàòà ïëî÷à (à ìêðàíëèòèçàöèÿ íà äúëáî÷èíà ìåæäó 50 è 100 km; ôèîãîïèòèçàöèÿ ïîä 100 km); 2) ïàëåîãåíñêà êîëèçèÿòà íà Ïåëàãîíèéêèñêàòà ìèêðîïëî÷à è îãðàíè÷åíàòà £ ñóáäóêöèÿ ïîä Ðîäîïèòå, êîåòî ïðåäèçâèêâà îðîãåíîí èçäèãàíå, ïîñëåäâàíî îò îðîãåíåí êîêàìñ ñ îáðàçóâàíå íà ãðàíèòîèäè äàñåéí; 3) â åíöåíà Îëèì ïñêàòà ìèêðîïëî÷à çàòàäðÿ è ïîñëåäíèÿò áàñåéí ñ îêåàíñêà êîðà â òàçè ÷àñò íà Òåòèñà (Ïèíäñêèÿ), ïðè êîåòî ñóáäóêöèðàëàòà ìèêðîïëî÷à ñå ñêúñíàâà (break-off) è ïîòúâà â àñòåíîñôåðàòà, 4) òîâà ïîòúâàíå ïðåäèçâèêâà èçäèãàíåòî íà òåðìàëåí äèàïèð, êîéòî å êðàÿ íà åíöåíà äîñòèãà äî äîïèòèòåòè íà ïúðâèòå, ïðè òîâà ïî-áîãàòè ìàëêè ìàãìè (øîøîíèòî-âè) â íàé-ñâåðõàòà ÷àñò íà Èçòî÷íèòå Ðîäîïè. Ïî-êúñíî òåðìàëíèÿò ôîíò äîñòèãà äî äîïèòèòåòè íèâà íà ìàíòèÿòà – îîðìèðàò ñå Ñà-äèêàëíè ìàãìè, ðàçïðîñòðàíåíè â þæíèòå íà Èçòî÷íèòå Ðîäîïè è îñîáåíî øè-

ðîêî – â Ñåâåðíà Ãúðöèÿ. Òîçè ãåíåòè÷åí ìîäåë îáÿñíÿâà ïåòðîõèìè÷íàòà çîíàëíîñò è ìèãðàöèÿòà íà âóëêàíèçìà êúì êîëèçèîíèëÿ ôðîíò (îáðàòíà íà òàçè ïðè îñòðîâíèòå äúãè).

Çà äîêàçâàíå íà ãîðíàòà õèïîòåçà å èçñëåäâàí ñúñòàâà íà áàçè÷íèòå ïàëåîãåîíêê ìàãìàòèòè (ãàáðî, àáñàðîêèòè, áàçàëòè äî àíäåçèòîáàçàëòè) îò Èçòî÷íèòå Ðîäîïè è Çàïàäíà Òðàêèÿ, íîðìàëèçèðàí íà áàçàòà íà FMM („ïëîäîíîñíà“ MORB ìàíòèÿ ñïîðåä Pearce è Parkinson, 1993). Íîðìàëèçèðàíèòå ñïàéäåðãàìè ñî÷àò åäíî çíà÷èòåëíî îáîãàòÿâàíå ñ Nb è Zr, â ïî-ìàëêà ñòåïåí ñ Ti, Y è Yb. Ðàçïðåäåëåíèåòî íà ïîâå÷åòî åëåìåíòè ñúâïàäà ñ òîâà íà áàçàëòîâèòå ìàãìè îò íàäñóáäóêòèàíèòå çîíè (îò îñòðîâíèòå äúãè è çàäúãîâèòå áàñåéíè) îò I è II òèï ñïðåä ñúùèòåå àâòîðè. Ðåçè òèïîâå ìàãìè âúçíèêâà îò îáîãàòåíà ïðèìåññ ìàòèè÷íè ïðîöåñè ìàíòèÿ è íèñêà ñòåïåí íà òîïåíå. Íÿêîè îò ñêàëèòå îò þæíàòà ÷àñò íà Èçòî÷íèòå Ðîäîïè è îò Çàïàäíà Òðàêèÿ ïîêàçâàò îòðèöàòåëíà Ti àíîìàëèÿ ïî îòíîøåíèå ñúäúðæàíèÿòà íà Zr è Y. Òîâà å îáÿñíåíî ñ îñòàòú÷åí àìôèáîë â ìàíòèéíèÿ èçòî÷íèê.